

Lekcija 2

Prepoznavanje povrede ljudskih prava

Koje je ljudsko pravo ovdje povrijeđeno?

Obrazovni ciljevi	Učenici mogu prepoznati povredu ljudskih prava.
Učenički zadaci	Učenici proučavaju slučajeve povrede ljudskih prava.
Sredstva	Radni list za učenike 5.3 za svaki par. Radni list za učenike 5.2 za svaki par.
Metodi	Rad u paru ili grupi. Plenarna rasprava.

Osnovne informacije

Povrede i narušavanje ljudskih prava se, nažalost, svakodnevno dešavaju širom svijeta. Proučavanje konkretnih primjera, koji su se stvarno desili ili se dešavaju, omogućava učenicima da steknu jasniju i konkretniju predstavu o suštini ljudskih prava.

Živjeti u demokratiji

Lekcija

Čas počinje raspravom o zadacima i rezultatima prethodnog časa. Prezentiraju se posteri i upoređuju liste zaključaka. Ukoliko je korisno i moguće, predlozi se pišu na listove papira i postavljaju na zidove učionice, zajedno s posterima.

Potom učenici formiraju parove. Svaki par dobije kopiju radnog lista za učenike 5.3, Povreda ljudskih prava, i kopiju radnog lista za učenike 5.2, Popis ljudskih prava.

Popis primjera povreda ljudskih prava zatim se dijeli među parovima; na primjer prvi par može dobiti a-d, drugi par e-j, itd.

Poželjno je na taj način podijeliti popis tako da svaku grupu povreda razmatra više od jednog učeničkog para.

Učenici čitaju i raspravljaju o primjeru povrede ljudskih prava. Zatim pokušavaju da postignu dogovor o tome koje je pravo s popisa narušeno ili povrijeđeno; na primjer, u slučaju a) krši se deseto pravo.

O odgovorima se raspravlja u razredu. Vrijednost toga da što više od jednog para radi na istom primjeru jeste u tome što je, ukoliko postoje razlike u mišljenju, moguće voditi raspravu kroz niz kratkih pitanja:

- Kako ste došli do svog mišljenja?
- Kada ste čuli odgovore drugih parova, jeste li poželjeli da promijenite svoj odgovor? Ako jeste, šta vas je uvjerilo? Zašto?

Svrha rasprave jeste da se istraže neki primjeri i odgovori, prije nego da se pretpostavi da postoji samo jedan tačan odgovor.

Dodatna aktivnost

Ukoliko na kraju časa ima još vremena, nastavnik može da pita učenike koji je od ovih konkretnih primjera na njih ostavio naj snažniji utisak. Za neke od primjera, učenike može upitati:

- Kako biste se osjećali da se to dogodilo vama?
- Kako biste reagovali?
- Šta biste željeli da drugi preduzmu?

Navedena pitanja učenicima mogu pomoći da shvate kako i drugi imaju obavezu da rade na zaštiti ljudskih prava.

Radni list za učenike 5.3

Slučajevi povrede ljudskih prava

Primjerak za nastavnika s rješenjima

Povreda ili kršenje ljudskih prava	Ljudska prava
a. Gospođa X, čiji su muž i kćerka poginuli u saobraćajnoj nesreći prije nekoliko godina, ne može se ponovo udati ukoliko joj muževljev brat to izričito ne dozvoli.	10
b. Zatvorski čuvari su koristili pse kako bi zastrašili i uplašili zatvorenike, a jednom prilikom je pas zaista i ujeo jednog od zatvorenika.	2
c. U lokalnoj fabrici radnici moraju raditi najmanje deset sati dnevno bez pauze.	21
d. Otkako su uhapšeni, njih trojica imaju problema da se sastanu s advokatima. Mnogo puta se desilo da advokati ne budu pušteni u zatvor. Zatvorenicima nije dozvoljeno da obave zajednički razgovor s advokatima, što je praktično značilo da dvojica od njih trojice nijesu imali pravo da se sastanu s advokatom.	5
e. Žena koja je radila isti posao, bila istog starosnog doba i imala jednako iskustvo bila je plaćena manje nego njene muške kolege.	7
f. X je kidnapovao Y i tri dana ga držao kao taoca, a potom mu pucao u glavu, da bi Y podlegao ranama tri dana nakon toga.	1
g. Gospođa X, zavisnik o drogama, fotografisana je kako izlazi sa sastanka udruženja Anonimnih zavisnika, a fotografija je kasnije objavljena.	9
h. Jedna žena koju je muž maltretirao uspjela je da dobije razvod braka tek nakon što je mužu dala kuću, automobil i svu svoju imovinu. Njoj nije ostalo ništa.	11
i. Gospođi X, koja je bolovala od upale pluća koja je prijetila da joj ugrozi život, nije pruženo medicinsko liječenje, jer je u zemlji boravila ilegalno.	18
j. Sedamdeset procenata stanovništva oblasti X bilo je prisiljeno da se odatle iseli, a kasnije im je bilo zabranjeno da se vrata. Nije im bilo dozvoljeno da napuštaju svoje kampove da bi odlazili na obližnje njive i sijali usjeve, a bilo im je zabranjeno i da se kreću većinom puteva.	12
k. Crnci su kupovani u Africi za, recimo, bocu viskija, a prodavani u Sjevernoj Americi za 1200 do 1500 dolara.	3
l. U zemlji X, namjerno su uništena sva sredstva za preživljavanje lokalnog stanovništva: usjevi, zalihe vode i stoka.	17
m. U zemlji X, građani mogu biti uhapšeni bez prethodne optužbe.	4
n. Dvadesetšestogodišnji novinar jednih dnevnih novina ubijen je u, kako se sumnja, odmazdi zbog načina na koji je izvještavao o nedavno završenoj izbornoj kampanji.	15
o. Gospodin X dobio je poziv za mobilizaciju. Pisao je nadležnom odjeljenju za mobilizaciju, pozivajući se na prigovor savjesti protiv služenja vojnog roka, te je odbio da se javi na regrutaciju. Optužen je za neposlušnost i zabranjeno mu je da napušta zemlju.	14
p. U zemlji X, pripadnicima religije Falun Gong zabranjeno je sastajanje.	16
q. Vladajuća etnička većina donijela je propis po kome su pripadnici manjina kao što su Jevreji i Romi morali živjeti u za to određenim dijelovima grada.	25
r. Djeca koja žive u selu nijesu u mogućnosti da pohađaju osnovnu školu, jer ne postoji osnovne škole na nekoj razumnoj udaljenosti.	19

s. Zato što njegovu kandidaturu nijesu odobrile vjerske vlasti u zemlji, X se nije mogao kandidovati na parlamentarnim izborima.	23
t. S obzirom na to da je crnac, X se ne može zaposliti kao doktor u lokalnoj bolnici.	20
u. U nekim zemljama, socijalno ugrožene kategorije stanovništva nemaju pristup programima dodjele hrane i smještaja, niti su im dostupne zdravstvene usluge.	26
v. Gospodin X, čija je kuća spaljena, nije imao pravo na zahtjev za odštetu.	6
w. X, četrdesetsedmogodišnja žena, koja je uvijek radila u kući kao domaćica i majka petoro djece, gubi svaku socijalnu sigurnost nakon razvoda od muža.	22
x. Gospodin X, otac dvoje djece, uhapšen je i maltretiran u zemlji X jer je pisao pjesme koje kritikuju vladajući režim. Njegova molba za politički azil u zemlji A odbijena je. On tvrdi da će se suočiti sa torturom kada se vrati kući, što je sada obavezan da uradi.	13
y. Iz takozvanih praktičnih razloga, fizički hendikepiranim osobama, kao što su paraplegičari i drugi ljudi u invalidskim kolicima, zabranjeno je pohađanje kulturnih događaja u lokalnom pozorištu.	24
z. Za sticanje državljanstva zemlje X potreban je prethodni boravak u zemlji u periodu od 15 godina, zatim zadovoljavanje određenih fizičkih i mentalnih uslova, te nerazumno visoke administrativne takse. Kao rezultat toga, hiljade Roma koji imaju dugogodišnje veze sa tom teritorijom ostaju bez državljanstva u sopstvenoj zemlji.	8